

Noč rakunov

Jurij Kurillo

V našo, evropsko predstavo o živalstvu Severne Amerike zagotovo sodi poleg grizlija, bizona in kojota tudi rakun. Še posebej spominja nanj televizijski in filmski junak Davy Crockett s svojo značilno repato kapo iz rakunjega kožuha. To živalsko bitje je po drugi strani zmeraj imelo pomembno vlogo v indijanski mitologiji – menda tudi njegovo ime izvira iz jezika ameriških domačinov plemena Powhatan.

Govorimo o navidez zelo prikupni živali iz družine malih medvedov (*Procyonidae*) s kožuhom rumenkasto sive barve in z značilno temno masko na obrazu. Rakun (*Procyon*

lotor) je dolg od 60 do 95 centimetrov, rep pa ima dolg še za domala polovico telesa. Tehta približno 6 do 7 kilogramov, včasih, še posebej na severu, pa tudi več. Na nogah ima po pet prstov, od katerih so sprednji še posebno spretni. Z njimi si pobira hrano, ki jo pogosto namaka v vodi. Od tod izvira tudi njegovo novolatinsko ime »lotor«, ki pomeni »pralec« (nemško Waschbär). Zelo ima razvit tako tip kot sluh in voh. Rakuni so do nedavna veljali za zelo samotarske živali, zdaj pa nekateri raziskovalci predvidevajo več druženja, zlasti med samicami. Parijo se pozimi in spomladi. Samica povrže dva do sedem mladičev, ki ostanejo z njo do nasle-

Naš posnetek rakunove samice in njenih treh mladičev je nastal v kalifornijskem mestu Concord, ki leži približno osemdeset kilometrov vzhodno od San Francisca. Živalska družba je v mraku plezala prek sosedovega plota in potem puščala na zelenjavni gredi svoje iztrebke, pojedla vse paradižnikove plodove, privoščila pa si je tudi grozdje in limone.

Digitalni fotoaparati Olympus SP500UZ, 63 mm, zaslonka f /3.7, 1/250 sek., ISO 400, elektronska bliskavica. Foto: Jurij Kurillo.



dnje pomladi, pozneje pa se zadržujejo še nekaj časa v njeni bližini.

Njihovo prvotno okolje so bila različna naravna mokrišča, vendar so se v zadnjih stoletjih zaradi svoje izredne prilagodljivosti naselili tudi v človeška naselja. Zaradi dobrih razmer za razmnoževanje so postali v novejšem času ti nočni vsejedi marsikje prava nadloga, saj si za svojo prehrano na veliko izbirajo najrazličnejše sadje in zelenjavo iz sadovnjakov in polj, ne ustavijo pa se tudi ne pred perutninskimi farmami. Po starem Brehmu je sicer »rakun brhko, veseljaško bitje, ki razveseljuje okolico s svojo veliko gibčnostjo in živahnostjo«. Zato ni nič čudnega, da mnogi Američani — kot lahko beremo v prispevkih na spletu — te nočne vsiljivce v svoji bližini dobrohotno prenašajo ali jih po nepotrebem celo krmijo. Čeprav sem in tja kakšnega rakuna tudi udomačijo, postane ta kot odrasel zelo napadalen in neobvladljiv. Prvotno so rakuni živeli le

na širnem ameriškem ozemlju od Paname, prek Mehike in Združenih držav do južne Kanade. Danes so se zaradi bega iz gojišč ali izpostavljenosti razširili tudi po Evropi, denimo v Španiji in Nemčiji (že milijon rakunov!), pa tudi na Japonskem. Kaj pa pri nas, v Sloveniji?

Rakuni so sicer lahko neprijetni in tudi nevarni sosede, ne le zaradi svoje velike požrešnosti, marveč tudi kot prenašalci hujših nalezljivih obolenj, kot so tularemija, leptospiroza, listerioza, tetanus in še posebej steklina. Ta je razširjena zlasti med rakuni, ki so zavzeli vzhodnoevropske dežele, kot so Estonija, Litva in Ukrajina, kjer nimajo urejene preventive proti tej nevarni bolezni. Za te sesalce je še posebej značilna glista *Baylisascaris procyonis*; njene ličinke prodrejo kot *larvae migrans* tudi v možgansko tkivo. K sreči naj bi se človek s tem črevesnim parazitom okužil bolj redko.

Rakuni v Sloveniji

Miha Krofcl

Kljub temu, da je rakun že precej razširjen ponekod po Evropi, se je v Sloveniji za zdaj pojavljal izjemno redko. Zaenkrat tudi ni znano, da bi povzročali kakršnekoli težave. Leta 2002 je bil en osebek najden povožen na cesti Ljubljana-Maribor pri Prevojah. Verjetno je izviral iz ujetništva, saj sta v tistem času dva rakuna pobegnila iz domače reje v okolici Kamnika. Leta 2011 je bil še en rakun povožen v bližini Trebnjega, obstaja pa še nekaj nepotrjenih opažanj iz okolice Nove Gorice in Notranjske. Od kod so izviral ti rakuni, ni znano.

Po poročilih iz sosednjih držav se širjenje rakunov v Evropi, kamor jih je v 20. stoletju zanesel človek, očitno še vedno nadaljuje. Tako ni izključena možnost, da se bo vrsta v prihodnje začela pogosteje pojavljati tudi

pri nas. Zato je dobro, da smo pri obiskih v naravi pozorni na to vrsto. Pri tem pa moramo paziti, da rakuna ne zamenjamo za še eno tujerodno vrsto zveri — rakunastega psa. Obe vrsti sta namreč podobne velikosti in barve s temno proggo preko oči. Najlažje ju ločimo po repu, ki je pri rakunu značilno črno-belo progast.